

[Erdélyi Magyar Adatbank]
Páskándi Géza: Piros Madár

Ifjúság szigetén

[Erdélyi Magyar Adatbank]
Páskándi Géza: Piros madár

[Vákát oldal]

Ifjúság Szigetén

Ó, Ifjúság Szigete, dúslombú fákkal
szegélyezett,
Boldogság Öble, ahol nem érnek
a vad szelek,

ó, ahol sokmillió Robinzon
eledelét
készíti, ruháját szabja s hirdeti:
Sosem elég!

Ó, boldog önellátás, boldog hitek!
Jó hinni még,
hogy mindünk Krisztus lesz – s mi leszünk
Robinsonék.

Jó hinni: mindünk csinál még valamit
s tengerre száll
a szigetről, gyűjtött kincseivel,
amit talált.

Jó hinni: majd mindenki nagy lesz,
dicső vezér,
s szervusz Boldog Öböl, nem lesz már kár
a víg szigetért,

nem lesz már kár, bárha halál jön
s tart aratót,
megtettük a magunkét s jertek
új szigetlakók, –

de addig, de addig, amíg itt vagy
a víg szigeten,
élj úgy, hogy végül semmit se sajnálj
s halj szívesen!

(1952)

Mézesévek

Világommal a mézeséveket
most élem én. Úgy babusgatom,
mint ifjú asszonyt első hajnalon –
csak szépet tudok mondani neki,
boldog szemem szeplőt nem láthat
hol nőni érzem áldott magzatom – –

Bocsássatok meg, elfogult vagyok!

(1953)

Pacsirta

Kicsi házunk gyepfutotta udvarán
Olyan szépen énekelt az én anyám,

Olyan szépen énekelt, míg dolgozott, –
Nadrágot varrt vagy tán inget foltozott?

Nem emlékszem, csak a hangja zeng felém;
A kék ég meg tejcseppként ült a szemén.

Olyan szépen, egyszerűen dalolta –
Elhallgattak a csibék is az ólban.

S körégyültek, tátogatták kis csőrük,
Mintha kendermagot szórna eléjük.

Láttál már a mezők egén pacsirtát?
Külvárosomban is vannak pacsirták, –

Azt akarom, mindig énekeljenek –
Szárnyuk alá kifeszítem az eget.

(1954)

Vezetlek kézenfogva

Gyárba jártál s megkerested
nekem az első új ruhát,
ne mondják, hogy aki szegény
nem öltözteti a fiát.

S mit elvittél uzsonnára
visszahoztad a kenyeret,
mert itthon kevesebb maradt,
s értem felhőzted a szemed.

De szerettelek is téged –
a gyermeknek ez ő-s-joga.
Ha valaki szidalmazott
megbánta orra és foga.

Apámtól is megvédtelek,
ha rád emelte a kezét,
sikítva szidtam, tudtam, hogy
a bor vette el az eszét.

Megvédtelek és utána
öledhez bújtam boldogan –
hallgattam könnyes suttogásod:
– Megvéd. Nagy már az én fiam.

S látod, igazán megnöttem:
magasabb lettem, már legény –
ember, akinek szívében
lányról is kél már költemény.

S te már öregszel... nem érted
mit akar itt az ifjúság –
de majd viszlek kézenfogva,
hogyan megmutassam e hazát –

s karkitárva, mint királyfi
mutassak szét a földeken,
amerre egyaránt virágzik
a búza és a szerelem.

Vezesselek gyárainkba,
mint régi, drága ismerőst,
lásd, hogy ifjú, szép hatalmunk,
mennyire óriás-erős.

Tudunk mi! — mondom és mosolygok
s átfut rajtad a melegem,
s viszlek, vezetlek kézenfogva,
mintha te lennél gyermekem.

(1953)

Amilyen szégyenem...

Amilyen szégyenem, alázatam, bajom volt,
olyan most kinyílt büszkeségem: teljes.
Ruhám jobb szövetét apámék szőtték tiszta fonálból,
s cipőm rámáját ők varrták új akarattal.

Világom Győzelem vízesése,
Gyári Fürdők zuhanya mosdatta a testem,
hogy a jövőndő tiszta asztalához üljek.
Gyárkert virágok nyíltak ki szememben,
szépségük által látom meg a szépet —
s elfogult vagyok, mint akármely kiseded,
ki anyja emlejénél nem lát vakítóbb fehéret.

Amilyen szégyenem, alázatam, bajom volt,
olyan most kinyílt büszkeségem: teljes,
Úgy szívom cigarettám: lássák,
csikkszedő fiú voltam én is,
míg hozzád nem jutottam,
csomag cigaretta!

Úgy megyek a nappali utcán, mint aki tudja
a járdakészítő néki hengerelte a flasztert!
S matróz-ingem hajtását szél simogatja,
s kacagva verekszem és fütyörészek.

(1955)

Tíz éve...

Tíz éve, hogy népem gerince egyenes lett
s mégis, mennyi szolgaság: özön!
Anyám a patikusné elé görnyed
s apám, mint régen — ma is úgy köszön.

Ó, mert nagy idő kell, míg megszületik
az ember, aki senkitől se fél.
Ébresztgetem hát gögömet naponta:
mozogjon bennem a külvárosi vér.

Akarom, — mert a világ szeme rajtunk, —
akarom: kalaplevéve üdvözljön a Kor
s megsüvegeljen a Jövendő.
S ha majd egyszer New-Yorkban járok
s a Wall-Street-en egy taxira várok.
halljam suttogni:
– Ők építik azt a világot.
S akkor én elfogódva,
emlékeim karjába fogózva
gondolok múltra, jelenre, jövőre — —
s aki mellettem elmegy,
köszönjön előre.

(1955)

Gőgöm jövője

Tudom, gőgöm majd eltűnik –
(tudom: szerény a bölcs),
Úgy eltűnik, mint a virág,
ha megjő a gyümölcs.

(1955)

Mint liftes fiú...

Mint liftes fiú figyel
a szálló emeleteket,
úgy nézem a felvonóból
a tünező éveket.

Az alagsorból jöttem én,
s morgok két emelet között;
a család fölkapaszkodott,
már emeletre költözött.

Ajtaján lesz majd tábla is.
Ajtónállója ne legyen!
Maradjon meg egyszerű kedve.
Jövőjét féltőn figyelem.

(1956)

Átment húgom

Átment húgom a Szamoson,
Szégyenét már le nem mosom.

Szélben bomolt ki a kontya,
Szétzilálta kis porontya.

Kiabálnám, de csak súgom:
Jaj, de sajnálom a húgom!

De csak súgom, biztatgatom,
Ne sírjon már a múltakon,

Táplálja föl inkább fiát.
Elfogadja ez a világ.

(1956)

Télben

Fehér tenger a hó,
házunk havas hajó,
tornácunk fedélzet.
Senki sincsen otthon,
csak anyám. Ruhát mos.
Ő hát egyedül most
hajónk legénysége.

A fagyos kötél ring,
feszül a fehér ing,
mint hívó vitorla —
Jaj, de segítenék,
jaj, de odamennék
arra a hajóra.

Megmondanám néki
– míg inget keményít –
majd teszünk mi csodát.
Megmondanám néki,
építünk mi még itt
nagy, gépi mosodát.

De addig is mossa
ingeim habosra —
senkim sincsen nekem,
ő van egyedül csak,
aki reám moshat,
s ő mos is szívesen.

A fagyos kötél ring,
feszül a fehér ing,
mint hívó vitorla.
Én csak arra vágyom:
juss révbe országom
minden kis hajója.

(1954)

Az alma és a fája

Nem ártották az őseim
magukat politikába.
Szegények voltak, dolgosak voltak,
hagyták az eszméket másra.

Olyan messze, oly nagyon messze,
almafámtól messzire estem –
szegény nagyapám, csóválhatja
bozontos fejét a mennyben.

(1954)

Tornászlányok

Lányok vonulnak tornaingben,
hajukból zászlót bont a nap.
Átvonul lelkemen a béke
e szőke lobogók alatt.

(1954)

Lókerti nyár

Apám fűrészrel, jó anyám meg
karcsú kis kórókat kapál –
munkájuk árnyékába búvok:
Ne bánts, verejtékízű nyár!

(1953)

Bajok között is...

(A pánikbaesőknek)

Bízom magamban. Bánatos
korokban tudtam bízni.
S ki kantine-kosztoson még sovány,
bízzék, hogy meg fog hízni

Én hittem istenekben is
s szónokló szocdemeknek –
szavaik, mint az ájtatos
kecskeszakáll — rezegtek.

Izgalmas újságoknak hittem
s tőkésnek, úrnak, papnak –
s most, mikor én vagyok az úr
most ne higgyek – magamnak?!

(1954)

Utcafelelős

Anyám hogy utcafelelős lett,
furcsán jóleső érzelem
töltött el első pillanatban.
Hisz én őt nem is ismerem.

Ingemet mosta és vasalta
tizenöt nehéz éven át,
s bár hitt istenben, a templomnál
elsőbb volt néki a család.

Mit tudok róla? Szégyen, ámde
ennyinél többet nem tudok.
Szégyen, csak azt tudjuk anyánkról,
mi tőle magunknak jutott.

És lám ... most utcafelelős lett.
Mosolygok rajta s ugratom.
– Elvtársnő, új feladat: egy gomb
meglazult kiskabátomon...

Ha csikolnak sem kacagunk tán
annyit, mint ketten most ezen.
S ő önbírálatot csikar ki
tőlem,
hogy a nőmozgalmat
ezután komolyan veszem.

(1954)

Hogyha majd vallatóra

1

Hogyha majd vallatóra fognak
hú társi szók és hú szemek;
a sokat, a köszönhetetlent,
testvér, kinek köszönheted –
én nem beszélhetek barátról,
noha kabátját adta át,
sem könyvekről, sem szerelemről,
mely rajtam bosszúlta magát.
És anyámról sem szólhatok majd,
pedig ő megszült engemet;
gyenge és ideges szívében
a zsarnok voltam; szeretett.

2

Hogyha majd vallatóra fognak
hú társi szók és hú szemek;
sem egy, sem száz, sem tízezer
emberről nem beszélhetek.
Nevelt a közösség jósága –
szívet nekem ti adtatok,
munkások, parasztok és költők,
azzal, hogy meghallgattatok.

Mert ki voltam én? Ösztönén felnőtt,
világot bámuló gyerek,
ki azt sem tudta, hogy két dolog
a párt és a szakszervezet,
ki csupán sejtette, mi készül
hazája tág ege alatt,
s aki, mert árnyékukban nőtt meg,
szerette úgy a gyárat.

Nevelt a közösség jósága.
Szerkesztőségi asztalok,
mezők, bányák, iskolák, gyárok,
ti, akik láttátok, hogy jönnek
ajkamra gyermeteg dalok,
tanúskodjatok!

3

Baráti kéz, szülői szó és
szívemig érő szerelem
nem vihetnek már másabb útra —
s pártom, te, rendelkez velem.

Ahogy te mondod, úgy cselekszem,
akire szólsz, azzal verekszem,
minden titkomba beavatlak,
veled érzem magam szabadnak.

(1953)

Zöld gyep hátán

Zöld gyep hátán rúgjuk a labdát, –
milyen szép! Hogy tud szállani!
Gyermekkorom száz álma szálldos:
Dermata, Törekvés, Fradi!

Lakatos, ács, aki itt rúgja –
s bírónak – megtette fiát.
A kapus? Kapus a gyárban is.
– Játszani tanul a világ.

Borbély, cukrász, aki itt rúgja,
kizöldül előttük a rét,
talán még csak két nevet tudnak:
Puskás és Petőfi nevét,

de holnap?! Ó, rajta munkások!
Hajrá, hajrá, Osztály-csapat!
Végre már döntőbe jutottunk
kétezer forduló alatt.

(1953)

A Kubik és a tenger

Mosóteknő volt ladikom,
azzal úsztam a Kubikon,
a szomorúfűzfák alatt,
riogatva a madarat.

Tengerész akartam lenni,
tengerre akartam menni, –
s elsüllyedt teknő-ladikom,
gyermekkorom, Titanicom.

Úgy elsüllyedt, hogy száz bűvár
se hozza fel, ha érte jár.
Le az iszapba költözött,
tündököl a kagylók között.

Ez jutott eszembe akkor,
ötvenhárom májusában
a nagy tengerparton állva,
szürke utazóruhában.

A Fekete-tenger zúgott –
s én beteltem életemmel.
A Kubikba mi alászállt,
habján fölhozta a Tenger.

(1956)